

KÚRIA

Bfv.X.630/2013/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. évi október hó 17. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 1.Fk.1118/1998/39. számú ítéletét, illetőleg a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Bf.I.1.690/1999/9. számú végzését I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 3.810 (háromezer-nyolcszáztíz) forint büntügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság az 1999. június 14. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett 1.Fk.1118/1998/39. számú ítéletével I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettségében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.) 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) és d) pont - tényállás III/2. pont] és társtettesként, csoportosan elkövetett rablás büntettségében [korábbi Btk. 321. § (1)

bekezdés, (3) bekezdés c) pont II. fordulat - tényállás III/1. pont].

Ezért az I. rendű terheltet - halmazati büntetésül - főbüntetésként életfogytig tartó fegyházbüntetésre és mellékbüntetésként 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Kimondta, hogy az I. rendű terhelt legkorábban 23 év után bocsátható feltételes szabadságra, továbbá rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, elrendelte egy korábbi ítélettel kiszabott szabadságvesztés végrehajtását, és részben külön, részben egyetemlegesség mellett kötelezte bűnügyi költség megfizetésére.

A védelmi fellebbezések alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság a 2000. november 9. napján tárgyaláson meghozott és kihirdetett Bf.I.1.690/1999/9. számú végzésével az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta az első fokú ítéletet.

Az irányadó tényállás szerint az 1977. október 13. napján született I. rendű terhelt a III/1. pontbeli rablást 1997. december 24-én, a III/2. pontbeli ölést pedig 1998. január 4-én követte el a társaival.

Az elsőfokú bíróság a jogi indokolásában felsorolta az alkalmazott törvényhelyeket, s egyértelműen az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta (pl. erre hivatkozással jelölte meg a korábbi Btk. súlyosabb bűncselekmény büntetési tételét meghatározó 40. §-át, ítélet 34. oldal 6. bekezdés).

A másodfokú bíróság a történeti tényállást kiegészítette, s így azt felülbírálatának alapjául elfogadta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett az I. rendű terhelt bűnösségére, valamint törvényesnek találta mind a cselekmények minősítését, mind a kiszabott büntetést.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélete) ellen az I. rendű terhelt nyújtott be - a 2013. szeptember 24. napján kelt beadványával kiegészített - felülvizsgálati indítványt, az életfogytig tartó szabadságvesztés miatt, határozott idejű 20 évi szabadságvesztés kiszabása érdekében.

Az indítvány a Be. 416. § (1) bekezdése b) pontjának 2. fordulatán alapul.

Az I. rendű terhelt indítványa szerint vele szemben életfogytig tartó szabadságvesztés nem lett volna kiszabható, mivel a törvény szerint a 21. életévét be nem töltött személy 20 évnél súlyosabb

büntetést nem kaphat, és a kedvezményből sem zárható ki.

A Legfőbb Ügyészség az Fk.Bf.1209/2013. számú átiratában az indítványt nem tartotta alaposnak, és indítványozta a megtámadott határozat nyilvános ülésen történő hatályában fenntartását.

A Legfőbb Ügyészség kifejtette:

- az elkövetéskor nem volt hatályban olyan anyagi jogi szabály, amely az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását az elkövető elkövetéskori életkorától tette volna függővé,
- az elbírálás időpontjában már 1999. március 1. napjától hatályos volt a korábbi Btk. 40. §-ának az 1998. évi LXXXVII. törvény 2. §-ával beiktatott (3) bekezdése, miszerint életfogytig tartó szabadságvesztés azzal szemben szabható ki, aki a bűncselekmény elkövetésekor a 20. életévét betöltötte,
- mivel az I. rendű terhelt az elkövetéskor a 20. életévét betöltötte, így teljességgel közömbös, hogy a korábbi Btk. 40. §-ának (3) bekezdése csak az elkövetés után lépett hatályba, hiszen a korábbi Btk-nak az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásával kapcsolatos 1999. március 1. napjától hatályba lépett módosításai lényegesen súlyosabbak, az elbíráláskori jogszabály visszaható hatályának a lehetősége szóba sem kerülhetett,
- az I. rendű terheltet az alapítélet nem zárta ki a feltételes szabadságra bocsáthatóság lehetőségéből, az indítványnak a kedvezményből kizárásra hivatkozása is téves.

A Kúria öttagú tanácsban eljárva tartott nyilvános ülést, ugyanis az alapítélet másodfokú határozatát a Kúria jogelődje, a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága hozta [Be. 420. § (1) bekezdés 2. fordul, Be. 603. § (6) bekezdés].

Az I. rendű terhelt az indítványát fenntartotta. A legfőbb ügyész képviselője az indítványt anyagi jogi tévedésen alapulónak tekintette, s az átiratban foglaltakkal egyezően szólalt fel. A védő indítványozta a Btk. 2. §-a alkalmazhatóságának megvizsgálását.

III.

A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja, és kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében meghatározott anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe.

Felülvizsgálatban a felülbírálat az indítványhoz [Be. 423. § (4) bekezdés], a jogerős határozatban megállapított, s nem támadható tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés] és főszabályként a

megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bekezdés] kötött. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélete) ellen a Be. 416. § (1) bekezdése b) pontjának 2. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha - az 1. fordulattal szemben nem a törvénysértő minősítés, hanem - a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

A büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntető (jelen ügyben az 1978. évi IV.) törvény valamely parancsoló, eltérést nem engedően kötelező, azaz mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012/239.).

A Kúria előrebocsátja, hogy az alapügyben a bíróságok törvényesen jártak el az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabásakor, és törvényes a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjának a meghatározása is.

Az elkövetéskor és az elbíráláskor azonos volt a korábbi Btk. abban, hogy az emberölés súlyosabban minősülő esetei 10 évtől 15 évig terjedő (határozott tartamú) vagy életfogytig tartó (határozatlan tartamú) szabadságvesztéssel büntethetőek, és az életfogytig tartó szabadságvesztés az elkövetéskor a 18. életévét betöltött, nagykorú elkövetővel szemben volt kiszabható [mert a korábbi Btk. 107. §-ának (1) bekezdése szerinti fiatalok legfeljebb 15 év szabadságvesztéssel volt büntethető, ld. korábbi Btk. 110. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés].

Az elkövetés idején hatályos Btk. az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásához azonban olyan külön, kifejezett életkori megszorító feltételt nem támasztott, hogy a nagykorú elkövetőnek az elkövetéskor további, a nagykorúság korhatárán túli meghatározott életkort be kellett volna töltenie.

Ebből következően nem kétséges, hogy az elkövetéskor hatályos Btk. alapján az I. rendű terheltre a törvény alapján kiszabható volt az életfogytig tartó szabadságvesztés.

A korábbi Btk. elkövetéskor hatályos 47/A. §-a (2) bekezdésének 2. fordulata előírásában a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a bíróság az ítéletében 20 és 30 év között határozza meg, ha az életfogytig tartó szabadságvesztést olyan bűncselekmény miatt szabta ki, amelynek a büntethetősége nem évül el.

A korábbi Btk. 33. §-a (2) bekezdésének c) pontja szerint nem évül el az emberölés súlyosabban minősülő eseteinek [korábbi Btk. 166. § (2) bekezdés a)-i) pontjai] a büntethetősége.

Tehát a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját a bíróság 20 és 30 év között 23 évben ugyancsak törvényesen határozta meg.

Az elbírálás idejére megváltozott a korábbi Btk. abban, hogy 1999. március 1. napjától lépett hatályba a korábbi Btk. 40. §-ának - az 1998. évi LXXXVII. törvény 2. §-ával beiktatott - (3) bekezdése, miszerint életfogytig tartó szabadságvesztés azzal szemben szabható ki, aki a bűncselekmény elkövetésekor a 20. életévét betöltötte.

Az esetleges enyhébb elbírálás [korábbi Btk. 2. § 2. mondat 2. fordulat] kérdése mégsem merülhet fel, mert az elbíráláskor hatályos büntető törvény lényegesen súlyosabb volt az elkövetéskorhoz képest, mivel 1999. március 1. napjától a korábbi Btk. 47/A. § - 1998. évi LXXXVII. törvény 5. §-ával módosított - (1) bekezdése már lehetővé tette a feltételes szabadságra bocsáthatóság kizárását is, a (2) bekezdésének 2. fordulata pedig már azt írta elő, hogy legalább 30 év letöltéséhez kell kötni a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját, ha az életfogytig tartó szabadságvesztést el nem évülő bűncselekmény miatt szabják ki.

Ez egyértelmű súlyosítás, és további vizsgálat nélkül is eldönti azt a kérdést, hogy a jelen ügyben az elbíráláskor hatályban volt Btk. nemhogy nem biztosított az elkövető számára enyhébb elbírálást, hanem az vitathatatlanul súlyosabb lett volna.

Ezért nem bírt jelentőséggel, hogy az I. rendű terhelt az elkövetéskor a 20. életévét betöltötte.

A Kúria végül megjegyzi

- az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabhatóságát 1999. március 1. napjától mind a korábbi, mind a 2013. július 1. napjától hatályos [2012. évi C. törvény 41. § (1) bekezdés] büntető törvény az elkövetéskor betöltött 20. életévhez kötötte, azaz a 21. életévhez kötöttségre hivatkozás az indítványban téves,
- az alapítélet szerint az I. rendű terhelt feltételes szabadságra bocsátható, vagyis az indítvány téves értelmezéssel kifogásolta a „kedvezményből” kizártságot.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt más olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, a megtámadott határozatot a Be. 426. §-a alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban a kirendelt védő eljárási cselekményen

való részvétele miatt felmerült bünygyi költséget a Be. 429. § (1) bekezdésének zárófordulata alapján viseli az állam.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. október 17.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró, Dr. Varga Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

*bírósági ügyintéző
NYM*